

Aquests darrers mesos s'està parlant molt de la capacitat jurídica de les persones amb discapacitat i de les mesures de suport. Podries orientar-me una mica sobre l'estat de la qüestió, si us plau?

L'Estat espanyol va ratificar la **Convenció de les Nacions Unides sobre els drets de les persones amb discapacitat** l'any 2007. Aquest tractat internacional de drets humans, que va entrar en vigor a l'ordenament jurídic espanyol el passat 3 de maig de 2008, estableix en el seu article 12 (Igual reconeixement com a persona davant la llei) que els Estats parts han de:

1

Reconèixer que les persones amb discapacitat tenen **CAPACITAT JURÍDICA** en **IGUALTAT DE CONDICIONS** amb la resta en tots els aspectes de la vida (art. 12.2 Convenció).

- Respectin els drets, la voluntat i les preferències de la persona.
- No abusin de la seva posició.
- No tinguin conflicte d'interessos ni es produeixi una influència indeguda.
- Siguin proporcionals i s'adaptin a les circumstàncies de la persona.
- S'apliquin en el termini més curt possible.
- Estiguin subjectes a exàmens periòdics per part d'una autoritat o un òrgan judicial competent, independent i imparcial.

La capacitat jurídica és l'aptitud d'una persona per ser titular de drets i obligacions, així com poder exercir-los. Ja no es fa cap distinció entre capacitat jurídica i capacitat d'obrar.

2

Proporcionar **ACCÉS** a les persones amb discapacitat **AL SUPORT** que puguin necessitar en l'exercici de la seva capacitat jurídica (art. 12.3 Convenció)

+

3

Proporcionar **SALVAGUARDES ADEQUADES I EFECTIVES** (art. 12.4 Convenció) per tal que les mesures de suport adoptades...

15 ANYS MÉS TARD

• El legislador espanyol aprova la **Llei 8/2021, de 2 de juny, per la qual es reforma la legislació civil i processal per al suport a les persones amb discapacitat en l'exercici de la seva capacitat jurídica (Llei 8/2021)** per tal de donar compliment a l'article 12 de la Convenció.

• Per la seva banda, el legislador català, que té competència exclusiva en matèria de Dret Civil (llevat de les matèries reservades a l'Estat segons l'article 149.1.8ª Constitució espanyola) i per tal d'adaptar-se als canvis procedimentals de la Llei 8/2021, va aprovar el **Decret Llei 19/2021, de 31 d'agost, pel qual s'adapta el Codi civil de Catalunya a la reforma del procediment de modificació judicial de la capacitat.**

• Ambdues normes van entrar en vigor el passat **3 de setembre de 2021.**

Quins són els grans canvis d'aquestes reformes legislatives?

- Des del passat dia 3 de setembre de 2021, **ja no es pot incapacitar ni modificar judicialment la capacitat de les persones majors d'edat.** Totes elles tenen capacitat jurídica.
- L'**assistència**, que esdevé en la principal mesura de suport per a les persones majors d'edat, reemplaça les institucions de la tutela, la curatela i la potestat parental prorrogada i rehabilitada a Catalunya. Es pot constituir per dues vies: **notarial** (escriptura pública) i **judicial** (expedient de provisió de mesures judicials de suport).
- Es substitueix el procediment de modificació judicial de la capacitat pel **procés sobre l'adopció de mesures judicials de suport a persones amb discapacitat.**

El legislador català encara no ha adaptat **DEFINITIVAMENT** les institucions de suport de les persones amb discapacitat.

Com es pot constituir una assistència?

2 vies

1. Via notarial

Qui? Qualsevol persona major d'edat, en previsió o apreciació d'una situació de necessitat de suport, pot nomenar 1 o més persones per a que exerceixin l'assistència. Recorda que pots escollir el notari que vulguis!

RECOMANACIÓ: és fonamental que en l'escriptura pública es faci constar amb el major detall possible:

- a) El funcionament i el contingut de l'assistència (àmbit personal i/o patrimonial), fins i tot pel que fa a la teva cura.
- b) Les mesures de control (rendició de comptes) necessàries per tal de:
  - Garantir els teus drets, així com el respecte a la teva voluntat i preferències.
  - Evitar els abusos, els conflictes d'interessos i la influència indeguda

2. Via judicial (Jurisdicció voluntària)

Expedient de provisió de mesures judicials de suport a persones amb discapacitat (Remissió a la infografia "Sobre les mesures de suport per l'exercici de la capacitat jurídica (IV)")

Hi ha oposició!

Resolució judicial

Registre de nomenaments no testamentaris de suports a la capacitat jurídica

Esctura pública

Registre Civil

2. Via judicial (contencios)

Dels processos sobre l'adopció de mesures judicials de suport a persones amb discapacitat

Si vaig a la jurisdicció voluntària...

- L'autoritat judicial respectarà, en tot cas, la meua voluntat, desitjos i preferències?
- I si tinc mesura voluntària de suport via notarial? L'autoritat judicial podria apartar-se'n?

La **REGLA GENERAL** és que l'autoritat judicial tindrà en compte la teua voluntat, desitjos i preferències a l'hora de designar la persona que exercirà l'assistència, així com el tipus i abast d'aquesta mesura judicial de suport.

A més de concretar les funcions que ha d'exercir l'assistent en la resolució judicial (àmbit personal i/o patrimonial), l'autoritat judicial podrà establir les mesures de control necessàries per tal que es garanteixi la teua voluntat, desitjos i preferències, així com evitar els abusos, els conflictes d'interessos o influència indeguda.

En el cas que, prèviament, haguessis adoptat una mesura voluntària de suport, i no constés o constés de forma insuficient algun aspecte concret del teu àmbit personal o patrimonial, l'autoritat judicial pot establir unes altres de caràcter supletori o complementari.

EXCEPCIONALMENT, per mitjà d'una resolució motivada, l'autoritat judicial podria:

- Constituir una **assistència amb funcions representatives** per a determinats actes concrets que vulguessis dur a terme (per exemple, la venda d'un bé immoble).
- **Apartar-se del que haguessis manifestat prèviament per via notarial.** Això ho podrà fer quan (i) s'acreditin circumstàncies greus que desconeixes; o (ii) quan la persona que haguessis nomenat com el teu assistent es trobés en una situació de risc d'abús, conflicte d'interessos o influència indeguda.

Imagina't que, en un moment donat, no puc expressar la meua voluntat i preferències i no he adoptat cap mesura voluntària de suport. En aquests casos, què passaria?

La **REGLA GENERAL** és que l'autoritat judicial s'haurà de basar en la millor interpretació de la teua voluntat i preferències -tenint en compte la teua trajectòria vital, manifestacions prèvies de voluntat en contextos similars i informació de persones de confiança- a l'hora de designar la persona que exerceix l'assistència.

EXCEPCIONALMENT, per mitjà d'una resolució motivada, l'autoritat judicial podria apartar-se de tot allò que haguessis manifestat anteriorment si (i) s'acrediten circumstàncies greus que desconeixes; o (ii) quan la persona que haguessis nomenat com el teu assistent es trobés en una situació de risc d'abús, conflicte d'interessos o influència indeguda.

Què succeeix si tingués constituïda una assistència abans de l'entrada en vigor del Decret Llei 19/2021 (3 de setembre de 2021)?

Aquesta assistència **es manté** en els termes en què va ser acordada per l'autoritat judicial competent. **Ara bé,** tant la persona que exerceix l'assistència com tu **podeu sol·licitar-ne la modificació judicial per tal d'adaptar-la a la normativa civil catalana vigent.**

Des de fa anys, estic tutelat per una entitat. Podria demanar una revisió d'aquesta mesura davant l'autoritat judicial?

Sí. **Pots sol·licitar en qualsevol moment la revisió** de la tutela i adaptar-la a la institució de l'assistència. També ho podria fer la teua entitat tutelar.

L'autoritat judicial haurà d'efectuar la revisió de la mesura en el termini màxim d'un any des de que vas presentar la sol·licitud.

En tot cas, malgrat que no hagis sol·licitat la revisió de la tutela, cal destacar que l'autoritat judicial, ja sigui d'ofici o a instància del ministeri fiscal, ha de revisar-la en un termini màxim de 3 anys des de l'entrada en vigor del Decret Llei 19/2021. Per tant, disposen fins el proper 3 de setembre de 2024 com a termini màxim per revisar la mesura.

No obstant això, tenint en compte la manca crònica de recursos que pateix l'Administració de Justícia, és molt probable que no es compleixi amb aquest termini. Per tant, no esperis i sol·licita-la.

Si s'ha adoptat una mesura judicial de suport després de l'entrada en vigor del Decret Llei 19/2021, quin és el termini per a revisar-la?

La **REGLA GENERAL** és que la mesura d'assistència s'ha de revisar d'ofici (és a dir, per part de l'autoritat judicial) cada 3 anys. **EXCEPCIONALMENT,** l'autoritat judicial podria fixar un termini de revisió superior, però en cap cas excediria els 6 anys.

En tot cas, si hi hagués un canvi en les circumstàncies que van motivar l'adopció d'aquesta mesura, podries sol·licitar-ne la modificació o revisió davant de l'autoritat judicial.

Expedient de provisió de mesures judicials de suport a persones amb discapacitat (PRIMERA FASE. ABANS DE LA COMPAREIXENÇA)

1 Qui pot promoure l'expedient?

Ministeri Fiscal

Persona amb discapacitat

cònjuge no separat de fet o legalment (o el qui estigui en una situació de fet assimilable) de la persona amb discapacitat

Família (descendents, ascendents o germans) de la persona amb discapacitat

No és obligatori anar amb advocat i procurador, però sí recomanable.

2 Què s'ha de presentar?

Sol·licitud

Documents que acreditin la necessitat d'adoptar mesures de suport

Dictamen pericial dels professionals especialitzats dels àmbits social i sanitari

Proposició de proves que es considerin necessàries practicar en la compareixença

3 Admesa a tràmit la sol·licitud, ha de convocar a la compareixença

4 La LAJ ha de sol·licitar

Certificació del Registre Civil i del registre de suport corresponent

Registre Civil + Registre de suports

professionals especialitzats

Dictamen pericial

Entitat pública (funció de promoció de l'autonomia i l'assistència a les persones amb discapacitat)

Els interessats poden proposar les diligències de prova que considerin necessàries practicar en la compareixença en el termini de 5 dies des de la recepció de la citació

Entitat del tercer sector d'acció social degudament habilitada com a col·laboradora de l'Administració de Justícia

informe sobre eventuais alternatives de suport

5 Pot sol·licitar

6 Pot ordenar

Autoritat judicial (Jutjat de primera instància del lloc on resideixi la persona amb discapacitat)

Expedient de provisió de mesures judicials de suport a persones amb discapacitat (SEGONA FASE. LA COMPAREIXENÇA)

7 ENTREVISTA

Autoritat judicial

Persona amb discapacitat

Depèn del cas, l'autoritat judicial pot informar a la persona amb discapacitat sobre les alternatives existents per obtenir el suport que necessita (entorn social o comunitari, o bé, atorgament de mesures voluntàries de suport)

8 PRACTICAR PROVES PROPOSADES I ADMESES

9 S'HAN D'ESCOLTAR

NO

Es posa fi a l'expedient i anem a la via contenciosa.

Si la persona amb discapacitat accepta una mesura alternativa de suport, es posa fi a l'expedient.

Persones que han comparegut i manifestin la seva voluntat de ser escoltades

L'autoritat judicial, si ho considera convenient, pot adoptar PROVISIONALMENT les mesures de suport. Dites mesures poden mantenir-se per un termini màxim de 30 dies, sempre i quan no s'hagi presentat la demanda d'adopció de mesures de suport en un judici contenciós.